

EXAMENUL PENTRU OBȚINEREA GRADELOR DIDACTICE

Programa de limba română

Competențe generale:

1. Operarea, în diverse contexte, cu conceptele fundamentale de limbă și comunicare vehiculate în manualele școlare și în programa.
2. Capacitatea de a sintetiza aspectele esențiale dintr-o bibliografie pe o temă dată.
3. Capacitatea de a compara critic puncte de vedere diverse exprimate pe o temă dată.
4. Capacitatea de a formula un punct de vedere personal

Competențe specifice:

- 1.1. Însușirea corectă a unor concepte vehiculate în bibliografie
- 1.2. Înțelegerea adecvată a unor concepte noi, nestudiate în facultate
- 1.3. Aplicarea conceptelor teoretice în diverse tipuri de exerciții
- 1.4. Capacitatea de relaționare corectă a conceptelor însușite
- 1.5. Capacitatea de a prezenta clar și de a discuta pertinent conceptele studiate

- 2.1. Capacitatea de analiză, comparare, integrare a conceptelor studiate
- 2.2. Capacitatea de a distinge conceptele esențiale de detaliile de interpretare din lucrările studiate; capacitatea de a reține esențialul din multitudinea faptelor prezentate
- 2.3. Capacitatea de a prezenta sintetic cunoștințele
- 2.4. Capacitatea de a prezenta cunoștințele adecvat unui subiect dat

- 3.1. Capacitatea de a observa asemănările și deosebirile dintre puncte de vedere alternative exprimate pe o temă dată
- 3.2. Capacitatea de extrapolare
- 3.3. Capacitatea de relativizare a perspectivelor de interpretare
- 3.4. Capacitatea de a opta pentru un punct de vedere sau altul exprimat în literatura de specialitate

- 4.1. Capacitatea de a citi critic un text
- 4.2. Capacitatea de a integra experiența și cunoștințele personale în discutarea unui text
- 4.3. Dezvoltarea curajului și încrederii în capacitatea de a exprima un punct de vedere personal
- 4.4. Dezvoltarea capacității de adecvare contextuală a unei interpretări

Valori și atitudini:

- Manifestarea preocupării pentru perfecționarea continuă în domeniul limbii și literaturii române, în acord cu cercetarea științifică actuală.
- Deschidere către noutate și interdisciplinaritate.
- Adaptarea întregii activități didactice la nevoile și interesele elevilor.

DEFINITIVAT

I. Limbă și comunicare

* Comunicare umană. Situația de comunicare. Tipuri de comunicare. * Particularități ale codului lingvistic. Comunicare orală și scrisă. * Dialog, monolog. * Natura, unitățile și funcțiile limbajului. * Textul. Textul ficțional și nonficțional – caracteristici. Probleme ale receptării diferitelor texte. * Limba literară și limba populară. * Limbajul standard. * Stilurile funcționale ale limbii.

II. Fonetică și fonologie

* Noțiuni generale: sunet, fonem, alofon. * Fonetica: proprietățile sunetelor. * Fonologia: conceptul de sistem fonologic. * Foneme vocalice și foneme consonantice: inventar, clasificare, realizare fonetică * Principiile ortografiei limbii române. * Accentul, intonația; fonetică și prozodie. * Abatere și corectitudine.

III. Lexicologie și semantică

*Noțiuni generale: vocabularul ca totalitate a cuvintelor limbii române; vocabularul fundamental și masa vocabularului; vocabular activ și vocabular pasiv. * Cuvântul ca unitate de bază a vocabularului; semnificație, sens, referent. Contextualitatea. * Denotație, sens, semnificație. * Mecanismul conotației și al funcționării imaginilor poetice. Figurile de stil. * Sintaxa poetică – o sintaxă a selecțiilor, a interferențelor diferitelor stiluri ale limbii, a „abatelor”. Valori expresive. * Mijloace de expresivitate: fonetice, lexicale, morfosintactice. * Semantica: polisemia, omonimia; relații semantice între cuvinte: sinonimia, antonimia; câmpuri (arii) lexical-semantice. Valori expresive. * Mijloace de îmbogățire a vocabularului: mijloace interne (derivarea, compunerea, conversiunea); mijloace externe (împrumuturile -adaptarea împrumuturilor la sistemul limbii române contemporane); mijloace mixte (calchierea / calcul lingvistic). Expresii, sintagme, unități frazeologice. Structura etimologică a vocabularului românesc. * Dinamica vocabularului românesc contemporan.

IV. Morfosintaxă

* Noțiuni generale: părțile de vorbire; categoriile gramaticale ale limbii române; morfemul și structura morfematică a cuvintelor (rădăcină, sufix gramatical, desinență, afix mobil, radical, flectiv). * Părțile de vorbire: substantivul, articolul, adjectivul, pronumele, numeralul, verbul, adverbul, prepoziția, conjuncția, interjecția. * Locuțiuni * Tendințe morfologice ale limbii române actuale.

* Unități sintactice. Definițiile și structura acestora; criteriile de definire; ierarhia unităților sintactice (partea de propoziție, propoziția, fraza, textul); definirea și descrierea unităților sintactice; corespondența unităților sintactice; reguli de expansiune / extensie și de contragere.

* Relații sintactice (coordonare, subordonare, apozitionare, supraordonare); mijloace de exprimare a relațiilor sintactice. * Funcții sintactice. Conceptul de funcție sintactică. * Inventarul funcțiilor sintactice: subiectul, predicatul, numele predicativ, complementele necircumstanțiale (direct, indirect, de agent) și complementele circumstanțiale (de mod, de timp, de loc, de cauză, de scop, condițional, concesiv, consecutiv, instrumental, de relație, sociativ, opozițional, cumulativ, de excepție). Corespondențele lor la nivelul frazei. * Abateri de la normă și corectarea lor.

V. Elemente de istorie a limbii române

* Latinitatea limbii române; locul și epoca de formare. Unitatea și continuitatea limbii române. Unitate și diversitate locală (dialecte, graiuri). *Limba română literară; etape ale formării (constituirea limbii române literare, faza veche, faza de tranziție, limba română literară modernă).

BIBLIOGRAFIE **pentru definitivat**

A. LIMBA ROMÂNĂ

Bidu-Vrănceanu, Angela, Călărășu, Cristina, Ionescu Ruxândoiu, Liliana, Mancaș, Mihaela, Pană Dindelegan, Gabriela, *Dicționar general de științe - științe ale limbii* (DSL), București, Editura Științifică, 1997 (ed. a II-a: Editura Nemira, 2001)
Sala, Marius (ed.), *Enciclopedia limbii române*, București, Univers Enciclopedic, 2002.

I. Limbă și comunicare

Coteanu, Ion, *Stilistica funcțională a limbii române – stil, stilistică, limbaj*, București, Ed. Academiei, 1973.

Ionescu Ruxândoiu, Liliana, *Narațiune și dialog. Elemente de pragmatică a textului literar*, București, Editura Academiei Române, 1991;

Ionescu Ruxândoiu, Liliana, *Conversația. Structuri și strategii. Sugestii pentru o pragmatică a românei vorbite*, București, Editura All Universitar, 1999.

Irimia, Dumitru, *Structura stilistică a limbii române contemporane*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.

Șerbănescu, Andra, *Cum se scrie un text*, Iași, Editura Polirom, 2002.

Zafiu, Rodica, *Diversitate stilistică în româna actuală*, București, EUB, 2001.

II. Fonetică și fonologie

Coteanu, Ion (coord.), *Limba română contemporană*, vol. I (ed. a II-a), București, EDP, 1985.

Vasiliu, Em., *Scrierea limbii române în raport cu fonetica și fonologia*, București, EUB, 1999.

*** *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, ed. a II-a, București, Univers Enciclopedic, 2005.

*** *Îndreptar ortografic, ortoepic și de punctuație*, ediția a V-a, București, Ed. Univers Enciclopedic, 1995.

III. Lexicologie și semantică

Coteanu, Ion, Forăscu, Narcisa, Bidu Vrănceanu, Angela, *Limba română contemporană. Vocabularul*, București, EDP, 1985.

Bidu-Vrănceanu, Angela, Forăscu, Narcisa, *Limba română contemporană. Vocabularul*, București, Humanitas, 2005.

Bidu-Vrănceanu, Angela, Forăscu, Narcisa, *Modele de structurare semantică*, Timișoara, Ed. Facla, 1984.

Bidu-Vrănceanu, Angela, Forăscu, Narcisa, *Cuvinte și sensuri*, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1988.

Hristea, Theodor (coord.), *Sinteze de limba română*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1984.

Stoichițoiu-Ichim, Adriana, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică, influențe, creativitate*, București, All, 2001.

IV. Morfosintaxă

Avram Mioara, *Gramatica pentru toți*, ediția a II-a, București, Humanitas, 1997.

Coteanu, Ion (coord.), *Limba română contemporană*, vol. I (ed. a II-a), București, EDP, 1985.

*** *Gramatica limbii române*, ed. a II-a, vol. I,II, București, Ed. Academiei, 1966.

Guțu Romalo, V. (coord.), *Gramatica limbii române*, I-II, București, Editura Academiei, 2005

Gruță, G., *Gramatica normativă, 77 de întrebări, 77 de răspunsuri*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1994

Guțu-Romalo, Valeria, *Sintaxa limbii române. Probleme și interpretări*, București, EDP, 1973

Guțu-Romalo, Valeria, *Corectitudine și greșeală. Limba română de azi*, București, Humanitas Educațional, 2000.

Irimia, Dumitru, *Gramatica limbii române*, Iași, Editura Polirom, 1997.

Neamțu, G.G., *Teoria și practica analizei gramaticale*, Cluj-Napoca, Ed. Excelsior, 1999

Pană Dindelegan, Gabriela, 2003: *Elemente de gramatică. Dificultăți, controversate, noi interpretări*, București, Humanitas Educațional.

Pană Dindelegan, Gabriela, *Teorie și analiză gramaticală*, București, Coresi, 1992.

Pană Dindelegan, Gabriela, *Sintaxa grupului verbal*, Brașov, Aula, 1999.

V. Elemente de istorie limbii române

Brâncuș, Gr., *Introducere în istoria limbii române*, București, Ed. România de Măine, 2002.

Cvasnii Cătănescu, *Limba română — origine și dezvoltare*, București, Editura Humanitas, 1996.

Gheție, Ion, *Introducere în studiul limbii române literare*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1982.

Mancaș, Mihaela, *Limbaajul artistic românesc modern. Schiță de evoluție*, București, Editura Universității din București, 2005

Munteanu, Șt., *Țara V.*, *Istoria limbii române literare*, București, Ed. Didactică și Pedagogică, 1983

Sala, Marius, *De la latină la română*, București, Univers Enciclopedic, 1998.

PROGRAMA DE LITERATURA ROMÂNĂ, TEORIA LITERATURII ȘI FOLCLOR PENTRU OBTINEREA GRADELOR DIDACTICE

Programa se adresează profesorilor care predau limba și literatura română, absolvenți ai învățământului superior de specialitate. Aceasta este astfel structurată în conținuturi încât să răspundă schimbărilor intervenite în activitatea didactică din perspectiva noii abordări curriculare.

Urmărind obiectivele generale și specifice ale disciplinei, programa vizează evaluarea competențelor profesorului, avându-se în vedere:

- * cunoașterea conținuturilor și a problematicii actuale a disciplinei;
- * probarea competențelor necesare pentru proiectarea, organizarea, desfășurarea și evaluarea activității didactice;
- * abilitățile de comunicare, empatică și de parteneriat educațional;
- * valorificarea conținuturilor specifice disciplinei pentru dezvoltarea la elevi a unor capacități și competente intelectuale și operatorii, a unor atitudini afective, motivaționale, volitive;
- * disponibilitatea pentru formarea continuă în vederea perfecționării profesionale.

DEFINITIVAT

1. COMPETENȚE SPECIFICE

1. cunoașterea conținuturilor științifice și metodice ale disciplinei;
2. capacitatea de a construi demersuri didactice interactive și formative, prin valorificarea conținuturilor științifice și prin folosirea unor strategii metodice specifice;
3. capacitatea de adecvare a demersurilor didactice la particularitățile colectivului de elevi;
4. capacitatea de a proiecta secvențele didactice ale evaluării în contexte educaționale diverse;
5. capacitatea de comunicare eficientă cu partenerii în activitatea educațională, pe baza unei bune cunoașteri a acestora;
6. capacitatea de autoevaluare și de realizare a feed-back-ului în devenirea profesională.

2. CONȚINUTURI

B. LITERATURA ROMÂNĂ

I. Literatura populară

* **Folclor și literatură; literatura populară (orală) ca parte constitutivă a folclorului.** Caracteristici; categorii: genuri, specii; **natura contextuală a textului folcloric; folclorul ritual și folclorul neritual;** teme, motive, **imagini poetice.** Mitologia * Interferența literatură populară – literatură cultă.

III. Poezia. Evoluția poeziei românești

* Poezia **romantică** (Ion Heliade Rădulescu, *Vasile Alecsandri*, Grigore Alexandrescu). * *Mihai Eminescu*. Universul poetic (teme, motive, limbaj). Eminescu-poet național și universal. Influența operei eminesciene asupra literaturii române. * Prolungiri ale clasicismului și romantismului (*George Coșbuc*, *Octavian Goga*). * Symbolismul; *Al. Macedonski*, Ion Minulescu, *George Bacovia*. * Modernismul; *Ion Barbu*, *Lucian Blaga*, *Tudor Arghezi*, Al. Philippide. * Tradiționalismul; Ion Pillat, *Vasile Voiculescu*, Aron Cotruș. * Avangarda; Tristan Tzara, Sașa Pană, Geo Bogza, Ilarie Voronca, Gellu Naum – prezentare generală. * Neomodernismul – **prezentare generală**; *Cercul de la Sibiu (Șt. Aug.Doinaș), poeții de la „Albatros” și „Kalende”, Emil Botta. * **Poezia anilor '50: A.E.Baconski și evoluția sa**; Generația '60 – prezentarea generală (cu referiri la Ana Blandiana, cezar Baltag, Ileana Mălăcioiu, *Nichita Stănescu*, *Marin Sorescu*, * Generația '70 – prezentarea generală (cu referiri la Mircea Ivănescu, Emil Brumaru, Mircea Dinescu). *Leonid Dimov* * Postmodernismul: prezentare generală. **NOTĂ:** În cazul poezilor ale căror nume au fost subliniate se are în vedere o *cunoaștere monografică a operei*. Se au în vedere de asemenea competențe ce privesc *interpretarea unui text poetic la prima vedere*.

IV. Proza

*Începuturi. Istoriografi munteni și moldoveni – prezentare generală, Dimitrie Cantemir – prezentarea generală. * Proza **romantică și postromantică**: C. Negruzzi („Alexandru Lăpușeanul”), Vasile Alecsandri („Balta Albă”), Ion Ghica („Scrisori către Vasile Alecsandri”), Nicolae Filimon („Ciocoi vechi și noi”), Alexandru Odobescu („Pseudokinegeticos”) * Epoca marilor clasici: Ion Creangă („Povești”, „Amintiri din copilărie”), Ioan Slavici (nuvele – „Moara cu noroc”, „Pădureanca”, „Mara”), I.L. Caragiale (nuvele – „La hanul lui Mânjoală”, „În vreme de război”, „O făclie de Paște” – „Momente”), Mihai Eminescu (proza literară „Sărmanul Dionis”). * Proza de la sfârșitul sec. al XIX-lea și începutul sec. al XX-lea: Barbu Ștefănescu Delavrancea (nuvele – prezentare generală), Duiliu Zamfirescu („Viața la țară”, „Tănase Scatiu”), Calistrat Hogaș („Pe drumuri de munte”), Ion Agârbiceanu („Arhanghelii” – prezentare generală). * Proza interbelică: Mihail Sadoveanu („Zodia Cancerului”, „Baltagul”, „Frații Jderi”, „Hanu Ancuței”), Liviu Rebreanu („Ion”, „Pădurea spânzuraților”, „Răscoala”), Camil Petrescu („Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”, „Patul lui Procust”), Hortensia Papadat Bengescu („Concert din muzică de Bach”), Mircea Eliade („Maitreyi”, „La țigănci”, **„Noaptea de Sânziene”**), G. Călinescu („Enigma Otiliei”). * Proza postbelică: Vasile Voiculescu (povestiri – „Lostrita”, „Ultimul Berevoi”), Marin Preda („Moromeții”, „Viața ca o pradă”), Ștefan Bănulescu („Iarna bărbaților”), Sorin Titel („Femeie, iată fiul tău”), Augustin Buzura („Absentii”), Nicolae Breban („Bunavestire”), George Bălăiță („Lumea în două zile”), Mircea Cărtărescu („Nostalgia”).

V. Dramaturgia

* Bogdan Petriceicu Hasdeu („Răzvan și Vidra”) * Vasile Alecsandri („Chirița în provincie”, „Despot Vodă”) * I.L. Caragiale („O noapte furtunoasă”, „O scrisoare pierdută”, „Conul Leonida față cu reacțiunea”) * Barbu Delavrancea („Apus de soare”) * Lucian Blaga („Meșterul Manole”) * Mihail Sebastian („Steaua fără nume”) * Tudor Mușatescu („Titanic vals”) * Marin Sorescu („Iona”)

VI. Critica

* Titu Maiorescu („O cercetare critică asupra poeziei românești de la 1867”, „Direcția nouă în poezia și proza românească, „Comediile d-lui Caragiale”, „Eminescu și poeziile lui”) * G. Ibrăileanu („Creație și analiză”) * E. Lovinescu („Istoria literaturii române contemporane” – prezentare generală).

* G. Călinescu („Istoria literaturii române de la origini și până în prezent” – prezentare generală, „Sensul clasicismului”, „Clasicism, romantism, baroc”) * Tudor Vianu („Arta prozatorilor români)

C. TEORIA LITERATURII

* Literatura – modalitate specifică de cunoaștere și comunicare; opera literară – determinarea conceptului; autor, text, cititor * Probleme privind receptarea textului literar; tipuri de receptare (intuitivă, analitică, de adnotare, de formare a judecăților de valoare); niveluri ale receptării. * Text și context (social, cultural, literar). * Conceptele de bază ale analizei operei literare; problema estompării diferențelor tipologice. * Categoriile estetice Curentul literar * Motiv, subiect, personaj (erou). * Compoziția în operele lirice, epice, dramatice. * Procedee și particularități ale comunicării literar-artistice; sensul și semnificația cuvântului; limbaj poetic ca expresie a subiectivității (prozodia-sistem semnificant; procedeele retorice-figurile poetice; metafora ca nucleu poetic; tipuri de lirism; ambiguitatea și încifrarea poetică; modalități de receptare și de interpretare a textului poetic; imaginea literar-artistice (poetica); topica, sintaxa textului poetic; stilul operei; procedee narrative; timpul și spațiul în narațiune; instanțe narrative; conflictualitatea în textele literar-artistice; semnificații ale prezenței modurilor de expunere; funcțiile descrierii, narațiunii, dialogului, monologului; particularități ale conflictului în genul dramatic; reprezentarea textului (spectacol teatral); structuri literare și evoluția acestora; modalități de receptare a textului în proză și dramatic. Evaluarea critică a operei. * Funcția și finalitatea operei literare.

BIBLIOGRAFIE

pentru definitivat și gradul al II-lea

Candidații pot folosi edițiile indicate în bibliografie sau orice altă ediție accesibilă.

A. LITERATURĂ

Folclor:

Pop, M., Ruxăndoiu, P. – *Folclor literar românesc*, E.D.P., București, 1978

Nicolae Constantinescu, *Lectura textului folcloric*, Editura Minerva, 1986

Silviu Angelescu, *Mitul și literatura*, Editura Univers, 1999

1. Istorii ale literaturii, ale genurilor și speciilor, dicționare

Călinescu, G., - *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Ed. Minerva, București, 1982

Manolescu, N., - *Istoria critică a literaturii române*, Ed. Minerva, București, 1990

Cioculescu, Ș.; Vianu, T., Streinu, Vl., - *Istoria literaturii române moderne*, Ed. Științifică, București, 1971

Manolescu, N., - *Arca lui Noe*, vol. I-II-III, Ed. Minerva, București, 1980,1981, 1983.

Zaciu, Mircea, Marian Papahagi și Aurel Sasu – *Dicționarul scriitorilor români*, vol.I-IV, Editura Fundației Culturale Românești/Albatros, București, 1995-2002

*** *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, Editura Academiei, București, 1979

*** *Dicționarul general al literaturii române*, Ed.Univers enciclopedic, vol.I-V, București, 2003-3006

2. Literatură veche și premodernă

Cartoian, N. – *Istoria literaturii române vechi*, Ed. Minerva, București, 1980

Popovici, D.- *Literatura română în epoca luminilor*, Ed. Dacia, Cluj, 1972

Mazilu, D.H., - *Recitind literatura română veche*, vol.I-III, Editura Universității București, 1994

3. Perioada pașoptistă și postpașoptistă

Cornea, P. – *Originile romantismului românesc*, Ed. Minerva, București, 1972

Manolescu, N.- *Poeți romantici*, Ed. Fundației Culturale Române, București, 1999

Simion, Eugen – *Dimineața poezilor*, Ed. Cartea Românească, București, 1984

Mihai Zamfir, *Poemul românesc în proză*, Buc., Minerva, 1981;

4. Epoca marilor clasici

Munteanu, G.- *Istoria literaturii române. Epoca marilor clasici*, E.D.P., București, 1980

Călinescu G., - *Opera lui Mihai Eminescu*, vol.I-II, E.P.L., București, 1969

Negoitescu, Ion – *Poezia lui Mihai Eminescu*, Editura Junimea, 1980

Petrescu, Ioana Em. – *Eminescu, poet tragic*, Iași, 1994

G.Gană – *Melancolia lui Eminescu*, București, Ed.ICR, 2003;

Călinescu, G. – *Ion Creangă. Viața și opera*, E.P.L., București, 1964

Popescu, Magdalena – *Ioan Slavici*, Ed. Cartea Românească, București, 1977

Manolescu, Florin – *Caragiale și Caragiale. Jocuri cu mai multe strategii*, București, Ed. Cartea Românească, 1983

Cubleșan (coord.) – *Dicționarul personajelor din teatrul lui Caragiale*, Cluj-Napoca, 2002

Valeriu Cristea – *Dicționarul personajelor lui Creangă*, București, Ed.FCR, 1995

5. Literatura de la sfârșitul sec. al XIX-lea și începutul sec. al XX-lea

Lidia Bote – *Simbolismul românesc*, București, EPL, 1966;

Rodica Zafiu – *Poezia simbolistă românească* (antologie și analize), Humanitas, București, 1996

Adrian Marino – *Opera lui Alexandru Macedonski*, București, EPL, 1967

6. Perioada interbelică

Crohmălniceanu, Ov. S.- *Literatura română între cele două războaie mondiale*, vol.I-II-III, Ed.Minerva, Buc., 1967-1975

Balotă, N. – *De la Ion la Ioanide*, Ed. Minerva, București, 1982

Cioculescu, Ș.- *Aspecte literare contemporane*, Editura Minerva, 1972

Manolescu, N. – *Despre poezie*, Ed. Cartea Românească, București, 1987

G.Lăzărescu – *Romanul de analiză psihologică în proza interbelică*, Buc., 1983

Carmen Mușat – *Romanul românesc interbelic* (antologie și analize), Ed.Humanitas, București, 1998;

Ion Pop – *Avangarda în literatura română*, București, Ed.Atlas, 2000;

Marin Mincu – *Avangarda literară românească* (antologie și studiu), I-II, BPT, 1999;

D.Micu – *Arghezi*, Ed.ICR, București, 2004;

G.Gană – *Opera literară a lui Lucian Blaga*, București, Minerva, 1979;

Manolescu, N. – *Sadoveanu sau utopia cărții*, Editura Eminescu, București, 1976

Muthu, Mircea – *Rebreanu sau paradoxul organicului*, Editura Dacia, 1993

7. Perioada postbelică

Simion, Eugen, - *Scriitori români de azi*, vol. I-IV, Ed. Cartea Românească, București, 1974-1989

Ungureanu, Cornel, - *Prozatori de azi*, Ed. Cartea Românească, București, 1993

Pop, Ion – *Poezia unei generații*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1973

M.Ghițulescu – *Istoria dramaturgiei române contemporane*, București, 2000

Ulici, Laurențiu – *Literatura română contemporană*, Editura Eminescu, București, 1995

Se recomandă consultarea seriei „Introducere în opera lui...” , a seriei Biblioteca critică (Scriitorul...) interpretat de...”

C. TEORIA LITERATURII

- Săndulescu, Al. (coord.) *Dicționar de termeni literari*, Editura Academiei, București, 1976
Călinescu, G., - *Universul poeziei* , Ed. Minerva, București, 1974
Friedrich, Hugo – *Structura liricii moderne* , Ed. Univers, București, 1998
Kayser, Wolfgang – *Opera literară*, Ed. Univers, București, 1979
Mariano, Adrian – *Dicționar de idei literare* , Ed. Eminescu, București, 1973
Parfene, Constantin – *Teorie și analiză literară. Ghid practic*, Ed. Științifică, București, 1993
Wellek, R.; Warren, A. – *Teoria literaturii*, E.L.U., București, 1967
Genette, Gerald – *Introducere un arhitext*, Editura Univers, 1994
Booth, W., - *Rotorica romanului*, Editura Univers, 1974
Todorov, Tzvetan – *Introducere în literatura fantastică*, Editura Univers, 1973

DIDACTICA DISCIPLINEI LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Programă pentru examenul de definitivare în învățământ și
pentru obținerea gradelor didactice

Competențe generale:

5. Analizarea programelor școlare de limba și literatura română în vederea aplicării personalizate a acestora în procesul didactic.
6. Aplicarea adecvată a unor strategii și metode specifice disciplinei care să reflecte o abordare centrată pe elev, pe formarea complexă a personalității acestuia.
7. Aplicarea unor instrumente și metode de evaluare diverse pentru evaluarea competențelor specifice disciplinei limba și literatura română.

Valori și atitudini:

- Manifestarea preocupării pentru perfecționarea continuă în domeniul didacticii disciplinei.
- Deschidere către experimentarea unor metode noi de predare-învățare-evaluare.
- Adaptarea întregii activități didactice la nevoile și interesele elevilor.

DEFINITIVAT

<i>Competențe generale</i>	<i>Competențe specifice</i>	<i>Conținuturi</i>
1. Analizarea programelor școlare de limba și literatura română în vederea aplicării personalizate a acestora în procesul	1.1. Identificarea structurii programelor școlare pentru disciplina limba și literatura română și a rolului fiecărei componente pentru orientarea activității profesorului.	<ul style="list-style-type: none">• Structura programelor: notă de prezentare, obiective-cadru (gimnaziu)/competențe generale (liceu), obiective de referință și sugestii pentru activitățile de învățare (gimnaziu)/ competențe specifice și conținuturi asociate (liceu); recomandări privind conținuturile fiecărui domeniu specific disciplinei (comunicare, limbă, literatură), sugestii metodologice (liceu);

didactic.		<p>standarde curriculare.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elemente obligatorii și elemente facultative ale programei. • Rolul fiecărei componente a programei pentru orientarea activității profesorului.
	1.2. Explicarea modelului comunicativ-funcțional al programelor de limba și literatura română.	<ul style="list-style-type: none"> • Modelul comunicativ-funcțional bazat pe dezvoltarea celor patru deprinderi integratoare (ascultarea, exprimarea orală, lectura, exprimarea scrisă). • Abordarea integrată a domeniilor disciplinei în cadrul unei unități de învățare.
2. Aplicarea adecvată a unor strategii și metode specifice disciplinei care să reflecte o abordare centrată pe elev și pe formarea complexă a personalității acestuia.	2.1. Identificarea unor modalități diverse de construire a activităților didactice în concordanță cu obiectivele / competențele, valorile și atitudinile prevăzute în programe.	<ul style="list-style-type: none"> • Metode specifice ale învățării active, ale învățării individuale și prin cooperare. • Metode pentru formarea gândirii critice a elevilor în domeniul literaturii, al limbii și al comunicării. • Metode specifice stimulării și dezvoltării creativității elevilor în orele de limbă, de comunicare și de literatură.
	2.2. Construirea unor activități de învățare specifice domeniilor disciplinei.	<ul style="list-style-type: none"> • Activități de comunicare orală – ascultare activă și producere de discurs monologal și dialogal. • Activități de comunicare scrisă: redactarea unor texte narative, descriptive, informative, argumentative, dialogate; redactarea de compuneri școlare (compunere liberă, rezumat, caracterizare de personaj, eseu structurat, eseu liber etc.); redactarea de texte funcționale. • Activități de lectură corespunzătoare etapelor lecturii - prelectură, lectură și postlectură – , adecvate specificului generic al textelor – epic, liric și dramatic. • Activități de învățare a categoriilor lexicale și gramaticale; utilizarea elementelor de limbă în receptarea și producerea mesajelor orale și scrise. • Activități de înțelegere și aplicare a noțiunilor de teorie literară.
3. Aplicarea unor instrumente și metode de evaluare diverse pentru evaluarea competențelor specifice disciplinei limba și literatura română.	3.1. Identificarea modalităților de aplicare a unor instrumente și metode de evaluare adecvate disciplinei.	<ul style="list-style-type: none"> • Metode tradiționale și metode alternative de evaluare (probe orale, probe scrise, probe practice; observare sistematică a comportamentului elevilor, referat, proiect, investigație, portofoliu, autoevaluare).
	3.2. Construirea unor probe de evaluare, pornind de la obiective de evaluare date.	<ul style="list-style-type: none"> • Tipologia itemilor: itemi obiectivi, itemi semiobiectivi și itemi subiectivi. • Competențe vizate prin diferiți itemi. Limite și avantaje ale diverselor tipuri de itemi. • Principii și modalități de construire a instrumentelor de evaluare la limba și

		literatura română: evaluarea competenței lingvistice; evaluarea competenței de comunicare orală; evaluarea competenței de redactare; evaluarea competenței de lectură.
--	--	--

Bibliografie

- *Curriculum Național. Programe școlare pentru clasele a V-a – a XII-a.* (site-ul Ministerului Cercetării, Educației și Tineretului, www.edu.ro, secțiunea Preuniversitar, Programe, Aria curriculară Limbă și comunicare).
- *Ghid metodologic pentru aplicarea programelor de limba și literatura română. Învățământ primar și gimnazial*, M.E.E., C.N.C., București, Editura Aramis Print, 2002.
- *Ghid metodologic. Aria curriculară Limbă și comunicare. Liceu*, M.E.C., C.N.C., București, Editura Aramis Print, 2002.
- Goia, Vistian – *Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002.
- Pamfil, Alina – *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*, Editura Paralela 45, 2003.
- Pamfil, Alina – *Studii de didactica literaturii*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2006.
- Sâmișăian, Florentina, Mariana Norel – *Didactica limbii și literaturii române*, I (2005) și II (2006), Ministerul Educației și Cercetării, Proiectul pentru Învățământul Rural (Volumele se găsesc în bibliotecile universităților din țară.).
- Secieru, Mihaela – *Didactica limbii române. Pentru studenții Facultăților de Litere și pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat, grade didactice*, ediția a III-a, Iași, Editura Sedcom Libris, 2006.
- Stan, Mihail (coord.) – *Ghid de evaluare. Limba și literatura română*, București, Editura Aramis, 2001.